

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

30.03.2011

SAKSBEHANDLER:
Geir David Johannessen

VÅR REFERANSE:
08/14951

DERES REFERANSE:
08/6354 ReE

DIR.TLF:
22 93 97 51

ARKIVKODE:
008

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 15 første ledd første punktum

08/6354-70

Utkast til høringsnotat - endringer i filialforskriften

Det vises til departementets brev av 17.12.2010 der det bl.a. ble bedt om at Finanstilsynet utarbeider utkast til høringsnotat og utkast til endringsforskrift til forskrift 22. september 1995 nr. 827 (filialforskriften).

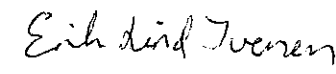
Vedlagt følger Finanstilsynets utkast til høringsnotat og utkast til endringsforskrift til filialforskriften.

I ovennevnte brev fra departementet ble det også bedt om at Finanstilsynet gjennomgår lovvedtaket fra Stortinget 18. november 2010 med sikte på å utarbeide utkast til nødvendige forskrifter og utkast til høringsnotat. Dette kommer som en egen sak som blir sendt departementet parallelt med denne saken.

Det vises for øvrig til departementets brev av 25.03.2011 der det ble gitt utsatt frist til 01.07.2011 for arbeidet med utkast til høringsnotat og forskrift for utlikningsordninger for nødvendighetsforsikringer.

For Finanstilsynet

Bjørn Skogstad Aamo
finansstilsynsdirektør

Erik Lind Iversen
tilsynsrådgiver

Vedlegg: utkast til høringsnotat og endringsforskrift

Utkast til høringsnotat - endringer i filialforskriften

1. Innledning

1. januar 2011 trådte det i kraft et nytt kapittel 12 om skadeforsikring i forsikringsvirksomhetsloven. Dette høringsnotatet tar for seg spørsmålet om hvilke av reglene i kapittel 12 som skal gjøres gjeldende for utenlandske selskapers virksomhet i Norge. I tillegg vil det bli foreslått noen andre endringer i forskrift av 22.09.1995 nr. 827 (heretter filialforskriften) som det vil være hensiktsmessig å foreta samtidig.

2. Forslag til endringer av filialforskriften som følge av nytt kapittel 12 i forsikringsvirksomhetsloven

2.1 Generelt

Det foreslås at følgende regler i kapittel 12 om skadeforsikring skal gjøres gjeldende for utenlandske EØS-selskaper:

1. Forbud mot forsikring mot strafferettslige sanksjoner, § 12-1 annet ledd
2. Finanstilsynets hjemmel til å forby bruk av urimelige premier, § 12-5 sjette ledd annet punktum
3. At premieøkning ikke kan gjøres gjeldende før fra første hovedforfall, § 12-6 tredje ledd
4. Plikt til å opplyse hvilke poster som inngår i premieberegning, § 12-7 første ledd
5. Melding om skadetilfelle til en agent likestilles med melding til selskapet, § 12-3 annet ledd
6. Informasjonsplikt til informasjonsordning (Finansportalen), § 12-5 syvende ledd med tilhørende forskrift
7. Medlemskap i utligningsordningen for nødvendighetsforsikringer, § 12-17

Forsikringsvirksomhetsloven (heretter også betegnet som fvl.) gir i hovedsak finansielle virksomhetsregler for forsikringsselskaper. Denne type finansielle bestemmelser vil i henhold til forsikringsdirektivenes regler ikke kunne gjøres gjeldende for utenlandske selskaper som driver virksomhet i Norge. Selskapene må følge hjemstatens finansielle virksomhetsregler. Regler som vedrører markedsadferd og avtaleforholdet med forsikringstaker/sikrede kan imidlertid gjøres gjeldende for utenlandske selskaper hvis de oppfyller vilkårene i EF-Domstolens doktrine om allmenne hensyn. EF-Domstolen har bl.a. anerkjent området som forbrukerbeskyttelse og opprettholdelse av samfunnsordenen der nasjonale regler kan gjøres gjeldende for utenlandske selskaper. I vurderingen av om reglene ovenfor i punktene 1 til 7 kan gjøres gjeldende for utenlandske selskaper er det lagt til grunn at vilkårene som fremgår av EF-Domstolens doktrine om allmenne hensyn er oppfylt.

I de tilfeller der forsikringsvirksomhetsloven er gjort gjeldende for utenlandske selskaper er det gjennom bestemmelsene i filialforskriften. Siktemålet med filialforskriftens regler på dette punkt er å slå fast hvilke bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven som skal gjelde for utenlandske forsikringsselskap.

Filialer av utenlandske skadeforsikringsselskap med hovedsete innenfor EØS har en markedsandel i det norske markedet på om lag 40 %. Hvis regler, særlig reglene vedrørende informasjonsplikt til Finansportalen og om utligningsordning for nødvendighetsforsikringer, ikke blir gjort gjeldende for disse filialene vil det kunne medføre ulike konkurransevilkår i markedet.

Det er lagt til grunn i bl.a. Prop. 134 L (2009-2010) side 56 at reglene om utlikningsordningen ikke skal gjelde for selskaper som driver virksomhet i Norge på grensekryssende basis. Det samme bør etter Finanstilsynets vurdering gjelde for informasjonsplikten til Finansportalen. Behovet for å pålegge utenlandske selskap å gi informasjon til Finansportalen gjelder som nevnt for utenlandske selskaper med vesentlig markedsandel i Norge. De selskaper som driver grensekryssende virksomhet i Norge har ikke markedsandeler av betydning. Det vil dessuten kunne by på praktiske problemer hvis ethvert selskap som driver marginal virksomhet i Norge skal pålegges en slik informasjonsplikt. Det vises for øvrig til at det er en skjønnsbasert grense mellom når et selskap går fra å drive grensekryssende virksomhet til når selskapet kan sies å ha opprettet en filial. EF-domstolens praksis her er omtalt av EU-Kommisjonen i tolkningsuttalelsen 2000/C 43/03. Det legges til grunn at der et selskap spekulerer i å drive grensekryssende virksomhet, mens det i realiteten er filialvirksomhet, vil det kunne være naturlig å ta opp spørsmålet om selskapet faktisk driver filialvirksomhet med tilsynsmyndighetene i selskapets hjemland.

Øvrige regler i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 12, som foreslås gjort gjeldende for utenlandske selskaper, vil omfatte både filialvirksomhet og virksomhet på grensekryssende basis.

2.2 Kommentarer til de bestemmelser i kapittel 12 som bør gjelde for utenlandske selskapers virksomhet i Norge.

§ 12-1 annet ledd

Bestemmelsen setter forbud for skadeforsikringsselskaper "*til å markedsføre eller tilby forsikringer mot strafferettslige sanksjoner dersom forsikringen vil være i strid med rettsordenen*". Det antas at denne type forsikringer "*kan bidra til å svekke den enkeltes motivasjon til å følge samfunnets lover og regler*" (Prop. 134 L (2009-2010) s. 28). Allmenne hensyn tilsier derfor at bestemmelsen gjøres gjeldende for utenlandske selskap som driver virksomhet i Norge gjennom filial eller grensekryssende virksomhet.

Forbudet ville enkelt kunne omgås ved bl.a. etableringer i andre EØS stater hvis reglene kun gjaldt for norske skadeforsikringsselskaper. EF-kommisjonen legger som nevnt også til grunn at denne type regler skal gjelde for utenlandske selskaper.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 9.

§ 12-3 annet ledd

Bestemmelsen fastslår at en melding om skade kan rettes til forsikringsselskapets agenter. Videre skal en melding etter forsikringsavtaleloven § 8-5 og § 18-5 til forsikringsselskapets agent få samme virkninger som om den var sendt direkte til selskapet. Dette medfører at forsikringsselskapet ikke kan påberope seg at en melding om skade var sendt for sent hvis den innenfor fristen var sendt agenten.

Dette er regler som ivaretar typiske kundevern hensyn som det antas at vertsstaten kan gjøre gjeldende for utenlandske selskaper som driver virksomhet i landet.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 6.

§§ 12-5 – 12-7

Paragrafene 12-5 til 12-7 gjelder premier og premietariffer. I Prop. 134 L side 36 sies det i forbindelse med anvendelsesområdet for bestemmelsene om premier og premietariffering: “Når det gjelder spørsmålet om adgangen til å gjøre norske regler gjeldende overfor utenlandske EU/EØS-selskaper med etablert virksomhet i Norge, legger departementet til grunn at man kan ta utgangspunkt i fordelingen av vertsstat/hjemstatskompetanse som er lagt til grunn innenfor livsforsikring”.

I livsforsikring er det gjennom filialforskriften § 10 første ledd nr. 1 angitt at reglene i forsikringsvirksomhetsloven §§ 9-4, 9-5 første ledd og 9-6 tredje ledd skal gjelde for utenlandske selskapers virksomhet i Norge. Dette er regler om henholdsvis endring av pristariffer, beregning av premie og hvilke poster som skal inngå i premiekravet, og at Finanstilsynet kan forby pristariffer som er ubetryggende eller urimelige. Bestemmelser om premier og premietariffer i fvl. kap. 12 som har tilsvarende regler for livsforsikring, og som er aktuelle å gjøre gjeldende for utenlandske selskaper er:

1. Finanstilsynets hjemmel til å forby bruk av urimelige premier, § 12-5 sjette ledd annet punktum
2. At premieøkning ikke kan gjøres gjeldende før fra første hovedforfall, § 12-6 tredje ledd
3. Plikt til å opplyse hvilke poster som inngår i premieberegning, § 12-7 første ledd

I filialforskriften § 10 første ledd nr. 1 er det også vist til fvl. § 9-6 tredje ledd. I henhold til denne bestemmelsen kan Finanstilsynet i tillegg til å forby pristariffer som er urimelige også forby pristariffer som er ubetryggende. Som nevnt tidligere er det hjemstaten som har enerett til å føre tilsyn med finansielle forhold. Det antas derfor at norske myndigheter ikke kan forby utenlandske selskaper å ha premie som er ubetryggende da dette er forhold som er underlagt hjemstatens myndighetsområde. Det foreslås på denne bakgrunn at den rene henvisningen til fvl. § 9-6 tredje ledd oppheves, men at det fremgår eksplisitt av filialforskriften at Finanstilsynet overfor utenlandske livs- og skadeforsikringselskaper kan forby bruk av urimelige premier.

I § 12-5 sjette ledd er kompetansen til å forby premietariffer lagt til Kongen, mens den i § 9-6 tredje ledd er lagt til Finanstilsynet. Før en bestemmelse som forslaget til et nytt annet punktum i forskriftens § 10 første ledd nr. 1 settes i kraft, må nødvendig delegasjon av kompetansen være foretatt.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 1.

§ 12-5 syvende ledd

I § 12-5 syvende ledd er det gitt hjemmel for å fastsette regler om opplysningsplikt til informasjonsordninger (per i dag er dette Finansportalen). Finanstilsynets forslag til slik opplysningsplikt er oversendt Finansdepartementet som et eget høringsnotat. Som beskrevet ovenfor foreslås det at bestemmelsen kun gjøres gjeldende for filialer i Norge og ikke for grensekryssende virksomhet.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 7.

§ 12-17

Bestemmelsen gir regler om at det skal opprettes en utlikningsordning for nødvendighetsforsikringer. Etter lovbestemmelsen skal det opprettes én eller flere slike ordninger. Nærmere regler om bl.a. om hvilke selskaper som skal være medlemmer i en slik ordning skal fastsettes i forskrift. Paragraf 12-17 er ikke satt i kraft og en forskrift om utlikningsordninger er under arbeid. Det antas at bestemmelsen settes i kraft når forskriften er klar.

I forarbeidene er det konkludert med at reglene om utlikningsordningen skal gjelde for alle norske selskaper og for filialer i Norge. Det vises også til Finanstilsynets høringsuttalelse til utredningen der det fremgår:

Av de ordninger som eksisterer i dag synes det nærliggende å sammenholde utlikningsordningen med Naturskadepoolen da de øvrige ordninger er knyttet til forsikrede skadelidte på områder hvor forsikringen er obligatorisk. Naturskadepoolen og den foreslåtte utlikningsordningen faller noe utenfor ordlyden i skadeforsikringsdirektivet. Naturskadepoolen er ut fra sin formål mv akseptert i forhold til EØS-regelverket.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 8.

3 Forslag til andre endringer i filialforskriften

3.1 Forsikringsselskapenes garantiordninger

I filialforskriftens § 12 er det gitt kompetanse til Finanstilsynet til å gi nærmere regler om i hvilken grad utenlandske forsikringsselskaper skal være omfattet av garantiordningen i medhold av forsikringsvirksomhetsloven kapittel 9 (den tidligere loven fra 1988). Paragraf 12 ikke er endret etter ny forsikringsvirksomhetslov eller etter at nytt kapittel 2A i banksikringsloven ble fastsatt. Utenlandske selskapers (filialers) plikt til å være med i garantiordningen fremgår nå direkte av banksikringsloven § 2A-3 andre ledd. Det foreslås derfor at dagens § 12 i filialforskriften oppheves og erstattes av en henvisning til banksikringslovens kapittel 2A.

Det vises til forslaget § 12.

3.2 Taushetsplikt

Forskrift 7. juli 1994 nr. 717 om grenseoverskridende tjenesteyting av utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner med hovedsete i annen stat innenfor EØS § 5 gjør reglene om taushetsplikt i foretningbankloven tilsvarende gjeldende for utenlandske EØS banker.

Forsikringsvirksomhetslovens krav om taushetsplikt bør etter Finanstilsynets oppfatning utvilsomt gjelde også for ansatte i en norsk filial av et utenlandsk forsikringsselskap. Det foreslås at det foretas en tilføyelse i filialforskriften om at forsikringsvirksomhetslovens § 1-6 gjøres gjeldende for ansatte i norske filialer og for ansatte i selskaper som driver grensekryssende virksomhet inn i Norge.

Det vises til forslaget § 10 første ledd nr. 5.

3.3 Utenlandske pensjonsforetaks filialetablering

Det er i filialforskriften § 3 fastsatt at pensjonsforetak med hovedsete i andre EØS stater kan etablere filial i Norge etter reglene i filialforskriftens kapittel II.

Det antas at pensjonskassedirektivet åpner for filialetablering, selv om dette ikke følger direkte av direktivet. Med filialetablering menes at pensjonskassen i Norge etablerer et forretningskontor her eller har avtale med en uavhengig mellommann som ivaretar pensjonskassens interesser og oppgaver i Norge.

EU-kommisjonen har imidlertid formelt sett lagt til grunn at opprettelse av filial ikke krever en egen melding. Det er overtakelse av pensjonsordning for foretak etablert i andre land enn pensjonskassens hjemland, som etter Kommisjonens oppfatning stiller krav til melding iht. direktivets regler. Det vises også til at de prosedyreregler som er gitt for filialetablering i forsikringsdirektivene og forskriftens kapittel II, ikke er de samme som de prosedyreregler som pensjonskassedirektivet og filialforskriftens § 8a inneholder.

Det foreslås derfor at tilføyelsen "*eller pensjonsforetak*" og "*eller pensjonsforetaket*" i filialforskriftens § 3 tas ut og erstattes med et nytt ledd i § 3 hvor vilkårene for og adgangen til å etablere filial presiseres.

3.4 Diverse tekniske endringer

I filialforskriften er det i §§ 3, 7 og 14 vist første livdirektiv (79/267/EØF), andre livdirektiv 90/619/EØF og tredje livsforsikringsdirektiv 92/96/EØF. Disse er nå erstattet av det konsoliderte livsforsikringsdirektiv 2002/83/EØF. Artikkel 46 i direktiv 2002/83/EØF svarer til artikkel 40 i tredje livsforsikringsdirektiv. Det foreslås at betegnelsen "*første livsforsikringsdirektiv (79/267/EØF)*" i § 3 andre punktum erstattes med "*konsoliderte livsforsikringsdirektiv (2002/83/EF)*". Videre foreslås det at betegnelsen "*første livsforsikringsdirektiv (79/267/EØF)*" i § 7 andre punktum erstattes med "*konsoliderte livsforsikringsdirektiv (2002/83/EF)*". For endringer i § 14 vises det til endringsforslagets § 14 tredje ledd.

Det er filialforskriftens § 10 flere steder vist til "forsikringsloven". Denne loven har nå endret kortnavn til "forsikringsvirksomhetsloven" og det foreslås endringer i forskriften i § 10 første ledd første punktum og § 10 første ledd nr. 1, 2, 3 og 4.

I forskriftens § 10 første ledd nr. 2 er det bl.a. vist til fvl. § 10-6. Dette må bero på en inkurie og at det korrekte skal være § 10-16.

I forskriftens § 10 første ledd nr. 3 er det vist til fvl. §§ 9-9 og 9-12. I fvl. § 10-14 er det tilsvarende regler om tilordning av overskudd for kommunale pensjonsordninger. Det antas at det må bero på en inkurie at filialforskriften ikke også viser til fvl. § 10-14.

I forskriftens § 13 andre ledd er det vist til "*kredittilsynsloven*". Denne loven har endret kortnavn til "*finansstilsynsloven*" og det foreslås endring i tråd med dette.

Forslag til endringer i forskrift 1995-09-22 nr 827 om forsikringstjenesteytelser og etablering av filial av forsikringselskap og pensjonsforetak med hovedsete i annen stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde m.m.

Nytt annet ledd i § 3

Et utenlandsk pensjonsforetak med hovedsete i annen stat i EØS kan drive virksomhet gjennom en filial her i riket i henhold til § 8a.

Endret nr. 1 i § 10 første ledd

1. Premier og forsikringsvilkår

Forsikringsvirksomhetsloven § 6-7 annet ledd, § 9-4, § 9-5 første ledd, jf. § 7-10 og § 8-4 med tilhørende forskrifter, § 12-6 første og tredje ledd og § 12-7 første ledd annet punktum. Finanstilsynet kan forby bruk av premier som Finanstilsynet finner urimelige, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-6 tredje ledd og § 12-5 sjette ledd annet punktum.

Nytt nr. 5 i § 10 første ledd

5. Taushetsplikt

Forsikringsvirksomhetsloven § 1-6.

Nytt nr. 6 i § 10 første ledd

6. Melding om skade til agent

Forsikringsvirksomhetsloven § 12-3 annet ledd.

Nytt nr. 7 i § 10 første ledd

7. Opplysningsplikt til informasjonsordninger

For forsikringsselskap med hovedsete i annen stat i EØS som har opprettet filial her i riket gjelder forsikringsvirksomhetsloven § 12-5 syvende ledd med tilhørende forskrifter.

Nytt nr. 8 i § 10 første ledd

8. Utlikningsordning for nødvendighetsforsikringer

For forsikringsselskap med hovedsete i annen stat i EØS som har opprettet filial her i riket gjelder forsikringsvirksomhetsloven § 12-17 med tilhørende forskrifter.

Nytt nr. 9 i § 10 første ledd

9. Forbud om forsikring mot strafferettslige sanksjoner

Forsikringsvirksomhetsloven § 12-1 annet ledd med tilhørende forskrifter.

Eksisterende § 12 oppheves.

Ny § 12

§ 12. Skadeforsikringssekskapenes garantiordning

For forsikringssekskap med hovedsete i annen stat i EØS som har opprettet filial her i riket gjelder Lov om sikringsordninger for banker, forsikringssekskapenes garantiordning og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner, kapittel 2A

Endret § 14 tredje ledd

Bestemmelsene i denne paragraf er underlagt begrensninger fastsatt i artikkel 40 i direktiv 92/49/EØF, artikkel 46 i direktiv 2002/83/EF og artikkel 20 i direktiv 2003/41/EF.